

5. 1. 2005

ID: 29929

Výzva soudu k písemnému vyjádření

Soud může vydat v souladu se zákonem usnesení podle ustanovení § 114b odst.1 o.s.ř., jen tehdy, jestliže byly splněny podmínky řízení a jestliže žaloba netrpí takovými vadami, které by bránily pokračování v řízení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 968/2003, ze dne 12.8.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce M. D. proti žalované M. Z., zastoupené advokátkou, o 23.000,- Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 23 C 9/2002, o dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. prosince 2002 č.j. 20 Co 673/2002-38, tak, že rozsudek městského soudu a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 16. července 2002 č.j. 23 C 9/2002-27 se zrušují a věc se vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 1 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobce se žalobou podanou u Obvodního soudu pro Prahu 6 dne 5.4.2000 domáhal, aby mu žalovaná zaplatila "asi 23.000,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 10% z částky mzda za leden 8.500,- Kč od 28.2.2000 do zaplacení a z částky mzda za únor 2000 Kč + 5 dní dovolené a 10 dní (staré dovolené r. 1999) od 28.3.2000 do zaplacení". Žalobu zdůvodnil tím, že je u žalované zaměstnán od 19.10.1998 jako řidič, že podle smlouvy činí jeho měsíční mzda 8.500,- Kč a že mu žalovaná nezaplatila mzdu za odpracovaných 24 dnů v lednu 2000 a 6 dnů v únoru 2000 a "k tomu 5 dní dovolené a 10 dnů staré dovolené (1999)".

Žalovaná ve vyjádření k žalobě namítla, že pracovní poměr se žalobcem ukončila ke dni 9.2.2000 z důvodu, že "bez jakékoliv omluvy nenastoupil do zaměstnání". Za dny, kdy pracoval, mu byla mzda řádně vyplacena. Žaloba je proto nedůvodná.

Obvodní soud pro Prahu 1, kterému byla věc podle usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 7.2.2001 č.j. 14 C 74/2000-13 postoupena jako soudu místně příslušnému, vyzval žalovanou ve smyslu ustanovení § 114b o.s.ř. (usnesením ze dne 19.2.2002 č.j. 23 C 9/2002-19), aby se ve věci písemně vyjádřila, a rozsudkem ze dne 16.7.2002 č.j. 23 C 9/2002-27 žalované uložil, aby zaplatila žalobci 23.000,- Kč s 10% úrokem z prodlení "od 128.3.2000" (správně zřejmě od 28.3.2000) do zaplacení a na náhradě nákladů řízení 920,- Kč. Dovodil, že výzva k vyjádření ve věci byla žalované (její zástupkyni) doručena dne 25.3.2002 a že se žalovaná ve stanovené lhůtě 30 dnů ve věci písemně nevyjádřila. K vyjádření žalované, které podala "na poště" dne 2.5.2002, tedy po uplynutí stanovené lhůty, soud prvního stupně nepřihlédl, neboť žalovaná ve stanovené lhůtě soudu nesdělila, jaký vážný důvod jí ve včasném vyjádření bránil. Za vážný důvod k tomu, že se žalovaná ve stanovené lhůtě ve věci písemně nevyjádřila a ani nesdělila, jaký vážný důvod jí v tom brání, nepovažoval ani to, že se žalovaná dne 15.3.2002 podrobila "operaci rozsáhlých křečových žil", neboť si již v červenci 2000 zvolila "právní zástupkyni", které nic nebránilo v tom, aby "ve stanovené lhůtě event. byla sdělena tato překážka, pro kterou nelze ve stanovené lhůtě předložit vyjádření, či požádat o prodloužení stanovené lhůty". Vůči žalované tedy nastala fikce uznání nároku ve smyslu ustanovení § 114b odst.5 o.s.ř. a soud prvního stupně rozhodl ve věci rozsudkem pro uznání (§ 153a odst.3 a 4 o.s.ř.).

K odvolání žalované Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 12.12.2002 č.j. 20 Co 673/2002-38 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud dospěl k závěru, že marným uplynutím třicetidenní lhůty stanovené žalované k podání písemného vyjádření ve věci (tj. dnem 25.4.2002) nastala fikce uznání nároku žalobce podle ustanovení § 114b odst.5 o.s.ř., že k později podanému vyjádření nelze přihlídnout a že není možné zohlednit ani žalovanou tvrzený důvod, pro který nemohla stanovenou lhůtu dodržet, neboť "i tento důvod měla a mohla sdělit v určené lhůtě". Námitku žalované, že se ve věci již písemně vyjádřila (před účinností zákona č. 30/2000 Sb.) a že k tomuto jejímu vyjádření mělo být přihlídnuto, odvolací soud odmítl s odůvodněním, že dříve podané vyjádření by mohlo mít význam, jen kdyby s ohledem na jeho obsah nebyl odůvodněn postup podle ustanovení § 114b odst.1 o.s.ř.; "tak tomu" ovšem nebylo, neboť dřívější vyjádření žalované ze dne 13.7.2000 "neobsahuje dostatečné vylíčení rozhodných skutečností ani označení důkazů, omezuje se pouze na tvrzení, že žalovaná nárok neuznává s námitkou, že ke dni 9.2.2000 byl se žalobcem ukončen pracovní poměr (nárok se však týká dlužné mzdy za předcházející období)". Protože došlo k naplnění všech podmínek pro vznik fikce uznání uplatněného nároku podle ustanovení § 114b odst.5 o.s.ř., byly splněny předpoklady pro rozhodnutí o věci rozsudkem pro uznání podle ustanovení § 153a odst.3 o.s.ř.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání. Namítá v první řadě, že se ve věci vyjádřila již písemným podáním ze dne 13.7.2000, z něhož "zcela jednoznačně vyplynulo, že s uplatněným nárokem žalobce nesouhlasí". Protože řízení v této věci bylo zahájeno před "účinností novely o.s.ř.", která "zavedla nová pravidla pro vydávání rozsudků pro uznání", měly soudy postupovat "v souladu s ustanoveními o.s.ř. platnými v době podání žaloby a nikoli podle ustanovení o.s.ř., platných v době rozhodování ve věci samé". Předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání podle ustanovení § 153a odst.3 o.s.ř. dále nebyly splněny proto, že žalobní petit žalobce byl "zcela nejasný, neurčitý, zmatečný a tudíž nevykonatelný". Žalobce se totiž domáhal zaplacení "částky asi 23.000,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 10%.... atd." a na základě neurčitého žalobního petitu "nelze použít fikce uznání a vydat jednoznačný rozsudek pro uznání, který nelze z neurčitého petitu v žádném případě vydedukovat". Žalovaná navrhla, aby dovolací soud rozsudky soudů obou stupňů zrušil a aby věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Podmínky přípustnosti dovolání proti rozsudku odvolacího soudu jsou obsaženy v ustanovení § 237 o.s.ř.

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst.1 písm.a) o.s.ř.] nebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst.1 písm.b) o.s.ř.], anebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst.1 písm.b) o.s.ř. a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst.1 písm.c) o.s.ř.]; to neplatí ve věcech, v nichž dovoláním dotčeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 20.000,- Kč a v obchodních věcech 50.000,- Kč, přičemž se nepřihlíží k příslušenství pohledávky [§ 237 odst.2 písm.a) o.s.ř.], a ve věcech upravených zákonem o rodině, ledaže jde o rozsudek o omezení nebo zbavení rodičovské zodpovědnosti nebo pozastavení jejího výkonu, o určení (popření)

rodičovství nebo o nezrušitelné osvojení [§ 237 odst.2 písm.b) o.s.ř.].

Žalovaná dovoláním napadá rozsudek odvolacího soudu ve výroku, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé. Podle ustanovení § 237 odst.1 písm.b) o.s.ř. dovolání není přípustné, a to již proto, že ve věci nebylo soudem prvního stupně vydáno rozhodnutí ve věci samé, které by bylo odvolacím soudem zrušeno. Dovolání žalované proti rozsudku odvolacího soudu tedy může být přípustné jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst.1 písm.c) o.s.ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst.1 písm.c) o.s.ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem [§ 237 odst.3 o.s.ř.].

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst.3 o.s.ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst.3 o.s.ř. ve věci samé po právní stránce zásadní právní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst.1 písm.c) o.s.ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst.3 o.s.ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

V projednávané věci odvolací soud řešil právní otázku, za jakých předpokladů dochází žalovaným ve smyslu ustanovení § 114b o.s.ř. k uznání nároku, který je proti němu uplatňován žalobou. Uvedená právní otázka dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena. Vzhledem k tomu, že její posouzení bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující), představuje napadený rozsudek odvolacího soudu rozhodnutí, které má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu je přípustné podle ustanovení § 237 odst.1 písm.c) o.s.ř.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že dovolání je částečně opodstatněné.

Vyžaduje-li to povaha věci nebo okolnosti případu, může předseda senátu, s výjimkou věcí, v nichž nelze uzavřít a schválit smír (§ 99 odst.1 a 2 o.s.ř.), a věcí uvedených v § 118b a § 120 odst.2 o.s.ř., místo výzvy podle § 114a odst.2 písm.a) o.s.ř., nebo nebylo-li takové výzvě řádně a včas vyhověno, žalovanému usnesením uložit, aby se ve věci písemně vyjádřil a aby v případě, že nárok uplatněný v žalobě zcela neuzná, ve vyjádření vylíčil rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, a k vyjádření připojil listinné důkazy, jichž se dovolává, popřípadě označil důkazy k prokázání svých tvrzení; k podání vyjádření určí lhůtu, která nesmí být kratší než 30 dnů od doručení usnesení (srov. § 114b odst.1 o.s.ř.).

Usnesení podle ustanovení § 114b odst.1 o.s.ř. nelze vydat nebo doručit po prvním jednání ve věci (srov. § 114b odst.3 o.s.ř.).

Usnesení podle ustanovení § 114b odst.1 o.s.ř. musí být žalovanému doručeno do vlastních rukou, náhradní doručení je vyloučeno; usnesení nesmí být žalovanému doručeno dříve než žaloba (srov. §

114b odst.4 o.s.ř.).

Jestliže se žalovaný bez vážného důvodu na výzvu soudu podle ustanovení § 114b odst.1 o.s.ř. včas nevyjádří a ani ve stanovené lhůtě soudu nesdělí, jaký vážný důvod mu v tom brání, má se za to, že nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznává; o tomto následku (§ 153a odst.3 o.s.ř.) musí být poučen (srov. § 114b odst.5 o.s.ř.).

Má-li se za to, že žalovaný nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznal (§ 114b odst.5 o.s.ř.), rozhodne soud rozsudkem pro uznání (srov. § 153a odst.3 o.s.ř.).

V projednávané věci bylo řízení zahájeno (žaloba byla podána) - jak vyplývá z obsahu spisu - přede dnem, kterým nabyl účinnosti zákon č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (tj. přede dnem 1.1.2001). S názorem dovolatelky, že při vydání rozsudku pro zmeškání měly soudy postupovat "v souladu s ustanoveními o.s.ř. platnými v době podání žaloby a nikoli podle ustanovení o.s.ř., platných v době rozhodování ve věci samé", nelze souhlasit.

Bylo-li občanské soudní řízení zahájeno v době do 31.12.2000, pokračuje soud po dni 1.1.2001 v řízení podle občanského soudního řádu ve znění účinném ode dne 1.1.2001, nestanoví-li zákon jinak; právní účinky úkonů, které v řízení nastaly přede dnem 1.1.2001, přitom zůstávají zachovány (srov. Část dvanáctou, Hlavu I, bod 1. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Probíhá-li řízení v prvním stupni, může v něm soud užít v době po dni 1.1.2001 též ustanovení § 114b o.s.ř., ledaže by v době do 31.12.2000 bylo ve věci již nařízeno první jednání (srov. Část dvanáctou, Hlavu I, bod 8. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony).

V posuzovaném případě sice řízení bylo zahájeno v době do 31.12.2000, avšak přede dnem 1.1.2001 v něm nebylo - jak je nepochybné z obsahu spisu - nařízeno k projednání a rozhodnutí věci žádné jednání. Vyzval-li tedy soud prvního stupně žalovanou usnesením ze dne 19.2.2002 č.j. 23 C 9/2002-19, aby se ve smyslu ustanovení § 114b o.s.ř. ve věci písemně vyjádřila, postupoval v souladu s ustanoveními Části dvanácté, Hlavy I, body 1. a 8. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, a správně přistoupil k vydání rozsudku pro uznání podle úpravy občanského soudního řádu ve znění účinném ode dne 1.1.2001.

Dovolatelka však důvodně namítá, že soudy dovodily, že jsou splněny podmínky, za nichž se má za to, že žalovaný uznal nárok, který je proti němu uplatňován žalobou, a že jsou dány předpoklady pro rozhodnutí o věci samé rozsudkem pro uznání podle ustanovení § 153a odst.3 o.s.ř., aniž by přihlédly k tomu, že žaloba trpí vadami, které bránily pokračování v řízení.

Usnesení podle ustanovení § 114b odst.1 o.s.ř. je právním prostředkem přípravy jednání, kterou soud provádí se záměrem (srov. § 114a odst.1 o.s.ř.), aby bylo možné věc rozhodnout zpravidla při jediném jednání. K přípravě jednání - a v jejím rámci též k vydání usnesení podle ustanovení § 114b odst.1 o.s.ř. - soud přistoupí až tehdy, jsou-li splněny podmínky řízení a byly-li odstraněny případné vady v žalobě. Zjistí-li soud, že tu je takový nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit, nebo že se nedostatek podmínky řízení nepodařilo odstranit, řízení zastaví (§ 104 o.s.ř.). Má-li žaloba vady (proto, že neobsahuje všechny stanovené náležitosti, že je nesrozumitelná nebo neurčitá), soud žalobu odmítne, nebyla-li přes výzvu předsedy senátu řádně opravena nebo doplněna a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat (§ 43 odst.2 o.s.ř.). Zastaví-li soud řízení nebo odmítne-li žalobu, je tím řízení skončeno (srov. § 114 odst.2 o.s.ř.).

Z uvedeného mimo jiné vyplývá, že soud může vydat v souladu se zákonem usnesení podle ustanovení § 114b odst.1 o.s.ř., jen jestliže byly splněny podmínky řízení a jestliže žaloba netrpí takovými vadami, které by bránily pokračování v řízení. Jen v takovém případě je totiž možné na jeho základě řádně připravit jednání a jen za těchto okolností mohou být též splněny podmínky, za nichž se má za to, že žalovaný uznal nárok, který je proti němu uplatňován žalobou. "Fikce" uznání nároku podle ustanovení § 114b odst.5 o.s.ř. se nemůže uplatnit, jsou-li důvody k zastavení řízení podle ustanovení § 104 o.s.ř. nebo byl-li proti žalovanému uplatněn nárok žalobou, která vykazuje takové vady, jež brání dalšímu pokračování v řízení. Nejvyšší soud ČR proto dospěl k závěru, že o věci samé soud nemůže rozhodnout rozsudkem pro uznání vydaným podle ustanovení § 114b odst.5 a § 153a odst.3 o.s.ř., jestliže pro nedostatek podmínky řízení musí být řízení zastaveno nebo jestliže žaloba trpí takovými vadami, které brání pokračování v řízení.

Uplatňuje-li žalobce nárok na peněžité plnění, musí podle ustálené judikatury soudů (srov. například rozsudek býv. Nejvyššího soudu ČSR ze dne 23.6.1970 sp. zn. 3 Cz 2/70, uveřejněný ve Sborníku stanovisek, zpráv o rozhodování soudů a soudních rozhodnutí IV, SEVT 1986, na str. 702-703) v žalobě jasně a přesně uvést peněžitou částku, jejíž zaplacení se domáhá, již se soud v řízení i při rozhodování vázán a od níž se jen výjimečně může odchýlit v případech uvedených v ustanovení § 153 odst.2 o.s.ř. Jestliže žaloba těmto požadavkům nevyhovuje, trpí vadou, která brání dalšímu pokračování v řízení, a je povinností soudu, aby se postupem podle ustanovení § 43 odst.1 o.s.ř. pokusil o její odstranění a aby žalobu odmítl, zůstane-li jeho pokus bezvýsledný (§ 43 odst.2 o.s.ř.).

Žalobce v projednávané věci v žalobě uvedl, že požaduje po žalované zaplatit "částku asi 23.000,- Kč". Žaloba tedy neobsahuje jasný a přesný údaj o tom, jakou peněžitou částku žalobce po žalované požaduje; jestliže soud prvního stupně - jak vyplývá z výroku a odůvodnění jeho rozsudku - dovodil, že žalobce se domáhá po žalované zaplacení částky 23.000,- Kč, postupoval v rozporu s obsahem žaloby, v níž žalobce svůj požadavek (srov. slovo "asi") uvedl jen přibližně a tedy - z hlediska požadavků na náležitosti žaloby - neurčitě.

Žaloba je zčásti neurčitá i ve vymezení požadavků žalobce na přisouzení úroků z prodlení. Žalobce sice jednoznačně uvedl, že požaduje úrok z prodlení ve výši 10% dlužné částky, a z obsahu žaloby lze bez pochybností dovodit také to, že část úroků z prodlení požaduje za dobu od 28.2.2000 do zaplacení a že další část úroků z prodlení mu má být přiznána za dobu od 28.3.2000 do zaplacení. Žaloba však neobsahuje jasný a přesný údaj o tom, z jaké částky mu mají být jednotlivé části úroků z prodlení přisouzeny. Uvedená vada žaloby se projevila i v tom, že soud prvního stupně rozsudkem ze dne 16.7.2002 č.j. 23 C 9/2002-27 žalované uložil, aby zaplatila žalobci celou dlužnou částku s "10% úrokem z prodlení od 128.3.2000" (správně zřejmě od 28.3.2000) do zaplacení, ačkoliv to zjevně neodpovídá obsahu žaloby.

Z uvedeného je nepochybné, že o věci samé bylo rozhodnuto rozsudkem pro uznání vydaným podle ustanovení § 153a odst.3 o.s.ř., ačkoliv žaloba trpěla (ve vymezení toho, čeho se žalobce domáhá) vadami, které bránily pokračování v řízení. Napadený rozsudek odvolacího soudu za této situace spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Protože rozsudek odvolacího soudu není správný, Nejvyšší soud České republiky jej zrušil (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem o.s.ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud České republiky i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o.s.ř.).

Další články:

- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)